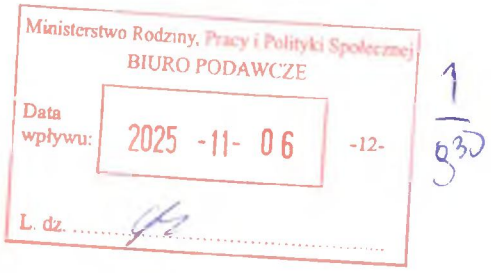
STOWARZYSZENIE
POLSKI INSTYTUT PRAW GŁUCHYCH
UL. A. GAJKOWICZA 5/85 , 03-562 WARSZAWA
REGON : 369501740 NIP : 5242852956 E-MAIL : biuro.spipg@wp.pl

Warszawa, dn. 6.11.2025 r.

Szanowna Pani
Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Biuro Ministra
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowny Pan
Łukasz Krasoń
Sekretarz Stanu
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Przedmiot petycji – **Opracowanie i wdrożenie krajowego programu wsparcia osób głuchych w instytucjach opieki długoterminowej, wychowawczych i kryzysowych, z pełnym poszanowaniem prawa do komunikacji, zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami (KPON).**

PETYCJA

Szanowna Pani Ministro,

Szanowny Panie Ministrze,

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o petycjach zwracamy się w interesie publicznym z petycją o opracowanie i wdrożenie krajowego programu wsparcia osób głuchych w instytucjach opieki długoterminowej, wychowawczych i kryzysowych, z pełnym poszanowaniem prawa do komunikacji, zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami (KPON).

Osoby głuche w Polsce napotykają systemowe bariery w dostępie do opieki instytucjonalnej, wychowawczej, zdrowotnej i kryzysowej.

Brak komunikacji w języku migowym oraz brak wyszkolonej kadry powoduje, że w praktyce ich podstawowe prawa – do rozumienia, bycia rozumianym, bezpieczeństwa, pomocy psychologicznej i społecznej – są poważnie ograniczane.

Dotyczy to m.in. **takich placówek jak:**

- domy opieki i domy seniora,
- domy dziecka i rodziny zastępcze,
- domy samotnej matki, ośrodki wsparcia i resocjalizacji,
- poradnie zdrowia psychicznego, ośrodki leczenia uzależnień,
- policyjne izby dziecka, zakłady karne oraz instytucje interwencyjne („Niebieska Linia").

W wymienionych miejscach nie ma wystarczającej liczby pracowników znających Polski Język Migowy (PJM), nie istnieją systemowe procedury pracy z osobami głuchymi, a często nie zapewnia się nawet tłumacza języka migowego w sytuacjach kryzysowych. W rezultacie osoby głuche są faktycznie pozbawione dostępu do informacji i wsparcia, które dla osób słyszących są oczywistością.

Brak komunikacji skutkuje nie tylko izolacją, lecz także błędną diagnozą i niewłaściwą reakcją instytucji – np. utożsamianiem barier komunikacyjnych z zaburzeniami psychicznymi lub emocjonalnymi. W wielu przypadkach osoby głuche doświadczają niezrozumienia, bezsilności i poczucia odrzucenia. Dla osób niesłyszących przebywających w domach dziecka, domach opieki czy w placówkach resocjalizacyjnych oznacza to życie w nieustannej zależności od innych, bez możliwości samodzielnego wyrażania potrzeb i decyzji.

Problem ten ma charakter **systemowy, nie jednostkowy**.

Brak ujednoliconych standardów komunikacyjnych, brak obowiązkowych szkoleń z PJM oraz brak koordynacji międzyresortowej powodują, że osoby głuche są niewidoczne dla systemu pomocy społecznej. W konsekwencji pomoc, która z założenia ma być wsparciem, często staje się źródłem dodatkowego cierpienia i wykluczenia.

Z perspektywy państwa demokratycznego, które ratyfikowało **Konwencję ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami**, jest to sytuacja nieakceptowalna.

Dostęp do komunikacji to nie przywilej, lecz **podstawowe prawo człowieka**, które warunkuje możliwość korzystania z pozostałych praw – do zdrowia, edukacji, pracy, ochrony i bezpieczeństwa. Brak działań w tym zakresie prowadzi do utrwalenia nierówności społecznych, a tym samym do naruszenia zobowiązań międzynarodowych i konstytucyjnych.

Realizacja krajowego planu wsparcia dla społeczności Głuchych stanowi imperatyw. Działanie to, umocowane w normach prawnych i oczekiwaniach społecznych, jest kluczowe dla zagwarantowania autentycznej równości, pełnego włączenia społecznego oraz poszanowania fundamentalnych praw i godności tej grupy obywateli.

Uzasadnienie

Zgodnie z postanowieniami art. 9 (Dostępność) i art. 21 (Wolność wypowiedzi i opinii oraz dostęp do informacji) Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami, Rzeczpospolita Polska jest zobowiązana do zapewnienia osobom głuchym skutecznego dostępu do informacji i komunikacji na zasadzie równości z innymi osobami. Obejmuje to prawo do używania polskiego języka migowego (PJM), jak również dostępu do tłumaczy migowych.

Niemniej jednak, w instytucjach opiekuńczych i wychowawczych stwierdza się chroniczny brak systemowych rozwiązań w tym obszarze, co prowadzi do **poważnych barier komunikacyjnych**, **izolacji społecznej** oraz **faktycznego wykluczenia** osób głuchych z pełnego uczestnictwa w życiu tych placówek i dostępu do kluczowych usług, w tym opieki zdrowotnej i edukacji. Brak ten **uniemożliwia realizację** konstytucyjnego prawa do równego traktowania i godności.

Dlatego wnosimy o:

1. Utworzenie Krajowego Programu Wsparcia Osób Głuchych w Instytucjach Opiekuńczych, Wychowawczych i Kryzysowych pod auspicjami MRPiPS, obejmującego:
    - szkolenia dla pracowników instytucji w zakresie komunikacji z osobami głuchymi i podstaw PJM,
    - zatrudnianie tłumaczy PJM oraz konsultantów głuchych w placówkach,
    - przygotowanie i wdrożenie standardów dostępności komunikacyjnej,
    - utworzenie punktów interwencyjnych online (czat/wideo) dla głuchych ofiar przemocy,
    - przetłumaczenie materiałów informacyjnych i procedur na polski język migowy,
    - opracowanie pilotażowego projektu Domu Dziecka Głuchego.
2. Uregulowanie prawne minimalnych standardów dostępności komunikacyjnej w instytucjach opiekuńczych i kryzysowych.
3. Wprowadzenie obowiązku szkoleń z PJM dla wybranych grup zawodowych (pracownicy socjalni, psycholodzy, pedagodzy, funkcjonariusze Policji, opiekunowie).
4. Uwzględnienie głuchych specjalistów w zespołach pomocowych – zgodnie z zasadą „nic o nas bez nas".

Realizacja powyższych postulatów stanowi nie tylko działanie o charakterze społecznym, lecz także obowiązek wynikający z prawa międzynarodowego oraz krajowego.

Polska, jako strona **Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami**, zobowiązała się do zapewnienia wszystkim osobom z niepełnosprawnością – w tym osobom głuchym – pełnego i skutecznego uczestnictwa we wszystkich sferach życia na zasadzie równości z innymi obywatelami. Artykuły 9 i 21 Konwencji nakładają na państwo obowiązek podejmowania środków umożliwiających swobodną komunikację, dostęp do informacji publicznej oraz korzystanie z usług społecznych w sposób zrozumiały i dostępny.

Brak systemowych rozwiązań w tym zakresie prowadzi do trwałego wykluczenia komunikacyjnego, które skutkuje ograniczeniem praw obywatelskich, brakiem dostępu do pomocy psychologicznej i społecznej, a także do naruszania godności osób głuchych.

W instytucjach opiekuńczych, wychowawczych czy resocjalizacyjnych osoby głuche pozostają często odizolowane, pozbawione możliwości zrozumienia procedur, uzyskania informacji o swoich prawach czy nawiązania relacji z personelem.

W praktyce oznacza to, że osoby te są pozbawione skutecznego kontaktu z otoczeniem, co w konsekwencji może prowadzić do pogorszenia stanu psychicznego, błędnych diagnoz lub niewłaściwych decyzji administracyjnych.

Z perspektywy praw człowieka sytuacja ta stanowi naruszenie nie tylko Konwencji ONZ, ale także **Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej**, w szczególności art. 30 (prawo do godności) i art. 32 (zasada równości wobec prawa). Dostępność komunikacyjna powinna być traktowana jako element równości szans i integralna część polityki społecznej państwa.

Wdrożenie krajowego programu wsparcia osób głuchych przyczyni się do **podniesienia jakości** standardów usług publicznych, **zoptymalizuje** skuteczność działań opiekuńczych i wychowawczych, a także **zagwarantuje większe** bezpieczeństwo i samodzielność osób głuchych w sytuacjach kryzysowych.

Stanowi to **kluczowy element budowania** społeczeństwa włączającego, w którym każda osoba – niezależnie od stopnia **lub rodzaju** sprawności – może **w pełni** korzystać z przysługujących jej praw w sposób rzeczywisty, a nie tylko deklaratywny.

W długofalowej perspektywie program ten przyczyni się do **podniesienia kompetencji** kadr instytucji pomocy społecznej, **zapewnienia skutecznej komunikacji i dostępności** w kontaktach między służbami a osobami głuchymi oraz budowania pozytywnego wizerunku państwa jako gwaranta **pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz poszanowania ich przyrodzonej godności.**
Wdrożenie postulatów petycji przyniesie znaczące korzyści społeczne, zapewniając osobom głuchym w Polsce równy dostęp do opieki instytucjonalnej, zdrowotnej i kryzysowej, zgodnie z Konstytucją RP i Konwencją ONZ.

Poprawi bezpieczeństwo, samodzielność i dobrostan tej grupy, redukując izolację i ryzyko błędnych diagnoz.

Koszty (szkolenia kadr PJM, zatrudnienie tłumaczy, infrastruktura online, projekty pilotażowe) będą wymagały początkowych inwestycji, ale długofalowo przyniosą oszczędności dzięki efektywniejszym interwencjom i lepszemu zdrowiu psychicznemu beneficjentów.

Finansowanie działań będzie możliwe dzięki:

1. **Funduszowi Solidarnościowemu i PFRON.**
2. **Funduszom Europejskim (EFS+, FERS).**
3. **Budżetom samorządów terytorialnych i rezerwom celowym budżetu państwa.**

Wyzwania obejmują koordynację międzyresortową i zapewnienie kadry PJM. Implementacja jest kluczowa dla budowania społeczeństwa włączającego.

Podsumowanie

W imieniu Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych wnosimy o podjęcie działań zmierzających do opracowania i wdrożenia krajowego programu wsparcia osób głuchych w instytucjach opieki długoterminowej, wychowawczych i kryzysowych.

Brak systemowych rozwiązań w zakresie dostępności komunikacyjnej stanowi naruszenie prawa do równego traktowania oraz do swobodnego porozumiewania się, gwarantowanego przez **Konwencję ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami**, **Konstytucję RP** oraz **ustawę o języku migowym i innych środkach komunikowania się**.

Osoby głuche, pozbawione możliwości komunikacji w swoim naturalnym języku, są faktycznie wykluczane z życia społecznego i instytucjonalnego. Brak tłumaczy, przeszkolonego personelu i procedur dostępności sprawia, że pomoc udzielana w placówkach publicznych staje się często pozorna, a osoby głuche pozostają niezrozumiane, bez wsparcia i bez głosu w sprawach, które ich bezpośrednio dotyczą. Taki stan rzeczy narusza zasadę równości obywateli wobec prawa oraz prawo do godności i informacji, stanowiące fundament demokratycznego państwa prawa.

Implementacja ogólnokrajowego programu wsparcia umożliwi ustanowienie spójnego systemu opartego na profesjonalnych kadrach, obligatoryjnych szkoleniach z zakresu Polskiego Języka Migowego (PJM), zatrudnianiu tłumaczy oraz głuchych konsultantów, jak również na opracowaniu i wdrożeniu jednolitych standardów dostępności w instytucjach opieki i pomocy społecznej. Przewiduje się, że powyższy program przyczyni się do podniesienia jakości świadczonych usług publicznych, zwiększenia efektywności interwencji pomocowych oraz zapewnienia osobom głuchym pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Realizacja programu nie powinna być traktowana jako koszt, lecz jako **inwestycja w prawa człowieka, w bezpieczeństwo społeczne i w nowoczesną politykę społeczną państwa**, zgodną z europejskimi i międzynarodowymi standardami równości.

Wdrożenie rozwiązań systemowych w tym obszarze stanowi nie tylko wypełnienie zobowiązań międzynarodowych, lecz również wyraz rzeczywistego szacunku dla godności, podmiotowości i potrzeb obywateli głuchych w Polsce.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projektodawca oświadcza, iż przyjęcie proponowanych zmian nie spowoduje stanu niezgodności prawa krajowego z prawem wspólnotowym.

Wyrażamy zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego danych osobowych podmiotu wnoszącego petycję.

Uprzejmie prosimy o pozytywne rozpatrzenie nin. petycji.

Z wyrazami szacunku,

Stanisław Porowski	mgr inż. Mariusz Nowak	mgr Daniel Kowalski
Prezes Zarządu	Sekretarz Zarządu	Dyrektor Zarządzający

Załączniki:

- opinia prawna sporządzona przez Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Departament Pomocy Społecznej
Dyrektor
Beata Karlińska

DPS-XIII.055.3.2025
Warszawa, dnia 22 stycznia 2026 r.

Pan Stanisław Porowski
Prezes Zarządu

Pan Mariusz Nowak
Sekretarz Zarządu

Pan Daniel Kowalski
Dyrektor Zarządzający

Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych

Szanowni Państwo,

zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 870) po rozpatrzeniu petycji z 6 listopada 2025 r. w sprawie opracowania i wdrożenia krajowego programu wsparcia osób głuchych w instytucjach opieki długoterminowej, wychowawczych i kryzysowych z pełnym z pełnym poszanowaniem prawa do komunikacji, zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami (KPON), przekazuję poniższe wyjaśnienia.

Ad.1 i 2. W Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w MRPiPS trwają prace zarówno legislacyjne jak i projektowe mające na celu zwiększenie dostępności komunikacyjnej w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością narządu słuchu i zapewnienie im ułatwionego dostępu do specjalistów - m.in. tłumaczy PJM.

Aktualnie prowadzone są prace nad nową ustawą o polskim języku migowym, której celem jest kompleksowe i systemowe uregulowanie obszaru dostępności komunikacyjnej osób głuchych. Prace nad projektem ustawy o polskim języku migowym są na etapie opracowywania i uzgodnień wewnętrznych.

Projektowana ustawa przewiduje w szczególności:

- uznanie polskiego języka migowego za język równorzędny z językiem polskim w zakresie komunikacji osób głuchych z podmiotami publicznymi,
- wprowadzenie ochrony PJM jako naturalnego języka społeczności osób głuchych,
- ustanowienie certyfikacji PJM oraz określenie poziomów biegłości językowej,
- uregulowanie zasad wykonywania zawodu tłumacza polskiego języka migowego, w tym wymogów kwalifikowanych i standardów etycznych.

Ponadto, kluczową inicjatywą w kierunku wprowadzenia systemowych, ujednoliconych rozwiązań i standardów komunikacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym osób głuchych, są również prace nad utworzeniem Centrum Komunikacji Osób z Niepełnosprawnościami (dalej zwane: „Centrum"), które powstanie w ramach realizacji projektu FERS o tej samej nazwie.

Projekt „Centrum Komunikacji dla Osób z Niepełnosprawnościami" obejmuje utworzenie Centrum Komunikacji do obsługi osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami i zapewnienie im dostępu do informacji i komunikowania się – w szczególności dotyczy to osób z niepełnosprawnością słuchu. W maju br. planowane jest uruchomienie w 16 województwach Regionalnych Centr Komunikacji (RCK) gdzie będą dostępni stacjonarnie tłumacze polskiego języka migowego oraz usługa zdalnego tłumaczenia. Wszystkie usługi będą bezpłatne i dostępne w dedykowanej aplikacji Centrum Komunikacji. W ramach planowanych funkcjonalności po zalogowaniu będzie możliwe zamówienie odpowiedniej usługi oraz możliwość połączenia SOS dostępnego przez 24 godziny na dobę. Zakres działania Centrum obejmie m.in.:

- zapewnienie profesjonalnych usług komunikacyjnych w PJM, z udziałem tłumaczy PJM oraz tłumaczy-przewodników SKOGN, AAC, ETR,
- opracowanie i wdrożenie jednolitych, ogólnokrajowych standardów i procedur komunikacji z osobami głuchymi, które będą stosowane w instytucjach, w tym wskazanych w petycji, gdy zaistnieje taka potrzeba,
- monitoring jakości i dostępności usług komunikacyjnych,
- zapewnienie kadry PJM – prowadzenie w tym zakresie działań szkoleniowych i systemowych. Ww. projektowane rozwiązania mają charakter systemowy; ich celem jest stworzenie spójnego modelu zapewniającego profesjonalną, dostępną w każdej sytuacji usługę komunikacyjną osobom, które tej usługi – z uwagi na niepełnosprawność – potrzebują.

Tym samym, postulaty zawarte w petycji pozostają zbieżne z kierunkiem prowadzonych w MRPiPS prac legislacyjnych.

Ponadto odnosząc się wprost do placówek zapewniających całodobową opiekę funkcjonujących w ramach systemu pomocy społecznej, informuję, że zgodnie z rozporządzeniem z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r, poz. 51) domy funkcjonują w sposób zapewniający właściwy zakres usług, zgodny ze standardami określonymi dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby mieszkańca domu.

W celu określenia indywidualnych potrzeb mieszkańca domu oraz zakresu usług, dom powołuje zespoły terapeutyczno-opiekuńcze składające się w szczególności z pracowników domu, którzy bezpośrednio zajmują się wspieraniem mieszkańców.

Jednocześnie przepisy rozporządzenia wprost wskazują, że warunkiem efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających jest uczestniczenie pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego co najmniej raz na dwa lata w organizowanych przez dyrektora domu szkoleniach na temat praw mieszkańca domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami, w tym w zakresie komunikacji wspomagającej lub alternatywnej, o ile występują problemy z komunikacją werbalną wśród mieszkańców.

Zatem w opinii Ministerstwa, w przypadku domów pomocy społecznej w których przebywają osoby głuche, dyrektorzy tych jednostek powinni uwzględniać w planach szkoleń pracowników udział w szkoleniach ułatwiających komunikację z głuchymi mieszkańcami domu. Zapewniam również, że Departament Pomocy Społecznej MRPiPS w bieżącej współpracy z wojewodami (sprawującymi nadzór nad jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej), jak również domami pomocy społecznej, podejmie kwestie możliwości udziału w szkoleniach tego typu (w tym również finansowanych ze środków PFRON).

W odniesieniu do kwestii dostępności komunikacyjnej, o jakiej mowa w petycji w placówkach pieczy zastępczej informuję, że do Departamentu Demografii MRPiPS w ostatnim czasie nie wpłynęły pisma ani sygnały, które wskazywałyby na szczególną pilność zagadnienia systemowych barier dotykających osoby niesłyszące w odniesieniu do podmiotów rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Nie wyklucza to jednak potrzeby dalszego monitorowania tej problematyki.

W ocenie Departamentu Demografii wartościowym byłoby rozszerzanie dostępności na rzecz osób niesłyszących w obszarze pieczy zastępczej poprzez m.in. prowadzenie szkoleń oraz wdrażanie standardów dostępności komunikacyjnej. Departament Demografii wskazuje jednak na potencjalne trudności związane z systemową regulacją zatrudniania tłumaczy PJM oraz konsultantów w placówkach. Inicjatywa ta będzie wiązać się z koniecznością przeznaczenia na ten cel odpowiednich środków finansowych, co może być trudne dla podmiotów instytucjonalnej pieczy zastępczej w obliczu już aktualnie zgłaszanych postulatów dotyczących niewystarczającego finansowania placówek opiekuńczo-wychowawczych przez powiaty.

Z kolei w odniesieniu do postulatu utworzenia pilotażowego projektu Domu Dziecka Głuchego Departament Demografii w zakresie, w jakim byłaby to forma zastępcza dla placówki opiekuńczo-wychowawczej, wyraża negatywne stanowisko. Od momentu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej konsekwentnie podejmowane są kroki mające na celu deinstytucjonalizację pieczy zastępczej. Głównym celem tego procesu jest przejście od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności. W obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej oznacza to proces zmierzający do przestrzegania zasady prymatu rodzinnych form pieczy zastępczej nad formami instytucjonalnymi we wszystkich działaniach i decyzjach dotyczących dzieci pozbawionych opieki rodziny własnej. W ocenie Departamentu Demografii właściwym kierunkiem działań jest działanie na rzecz zwiększania szeroko pojętej dostępności na rzecz osób głuchych form rodzinnej pieczy zastępczej, w miejsce tworzenia kolejnych miejsc pieczy instytucjonalnej. W przygotowanych przez resort rodziny propozycjach zmian systemowych, zawarto między innymi dowartościowanie specjalistycznych rodzin zastępczych. Wskazane jest by takie rodziny, przygotowane do pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością narządu słuchu, obejmowały te dzieci opieką.

Ad.3 Należy podkreślić, że szkolenia kadry z polskiego języka migowego są dostępne w różnych formach, także zdalnej i można ubiegać się o ich dofinansowanie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na poniższych warunkach.

Kwestie szkoleń reguluje rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 lutego 2023 r. w sprawie dofinansowania kosztów szkolenia języka polskiego, polskiego

języka migowego, systemu językowo-migowego, sposobu komunikowania się osób głuchoniewidomych oraz tłumaczaprzewodnika (Dz. U. z 2023 r. poz. 532).

Wnioskodawcą może być:

- osoba doświadczająca trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się (ze względu na stan zdrowia), zwana dalej „osobą uprawnioną",
- osoba będąca członkiem rodziny osoby uprawnionej, w tym współmałżonkiem, dzieckiem własnym i przysposobionym, dzieckiem obcym przyjętym na wychowanie, pasierbem, rodzicem, rodzicem współmałżonka, rodzeństwem, ojczymem, macochą, zięciem i synową, zwana dalej „członkiem rodziny",
- osoba mająca stały lub bezpośredni kontakt z osobą uprawnioną.

Wnioskodawca może ubiegać się o dofinansowanie do wybranej przez siebie poniższej formy szkolenia:

- język polski w piśmie nauczany metodą glottodydaktyczną – wyłącznie dla osoby uprawnionej,
- polski język migowy (PJM) – naturalny wizualno-przestrzenny język komunikowania się osób uprawnionych,
- system językowo-migowy (SJM) – podstawowy środek komunikowania się osób uprawnionych, w którym znaki migowe wspierają wypowiedź dźwiękowoartykulacyjną,
- sposób komunikowania się osób głuchoniewidomych (SKOGN) – podstawowy środek komunikowania się osób uprawnionych, w którym sposób przekazu komunikatu jest dostosowany do potrzeb wynikających z łącznego występowania dysfunkcji narządu wzroku i słuchu, tłumacz-przewodnik.

Wysokość dofinansowania:

- dla osoby uprawnionej – nie więcej niż 95% kosztów szkolenia,
- dla członka rodziny osoby uprawnionej – nie więcej niż 90% kosztów szkolenia,
- dla osoby mającej stały lub bezpośredni kontakt z osobą uprawnioną – nie więcej niż 90% kosztów szkolenia,

wysokość dofinansowania nie może być wyższa niż 20% przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, począwszy od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, kwota przekazanego dofinansowania nie może być wyższa od faktycznego kosztu uczestnictwa wnioskodawcy w szkoleniu.

W odniesieniu do kwestii szkoleń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej należy wskazać, że zgodnie z art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn.zm.) do zadań samorządu województwa należy m.in. organizowanie szkolenia zawodowego kadr pomocy społecznej.

W 2024 roku Ministerstwo zwracało się do wszystkich regionalnych ośrodków polityki społecznej z prośbą o rozważanie możliwości zwiększenia liczby i częstotliwości szkoleń dla pracowników domów pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki poszanowania praw niepełnosprawnych mieszkańców tych placówek oraz jakości świadczonych usług w domach pomocy społecznej.

Jednocześnie jak wskazano wyżej, przepisy rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej wskazują, że warunkiem efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających jest uczestniczenie pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego co najmniej raz na dwa lata w organizowanych przez dyrektora domu szkoleniach na temat praw mieszkańca domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami, w tym w zakresie komunikacji wspomagającej lub alternatywnej, o ile występują problemy z komunikacją werbalną wśród mieszkańców.

Zatem w opinii Ministerstwa, w przypadku domów pomocy społecznej w których przebywają osoby głuche, dyrektorzy tych jednostek powinni uwzględniać w planach szkoleń pracowników udział w szkoleniach ułatwiających komunikację z głuchymi mieszkańcami domu. Jak wskazano wyżej, Departament Pomocy Społecznej MRPiPS w bieżącej współpracy z wojewodami (sprawującymi nadzór nad jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej), regionalnymi ośrodkami pomocy społecznej, jak również domami pomocy społecznej, podejmie kwestie zwiększania kompetencji pracowników domów pomocy społecznej ułatwiających komunikację z osobami głuchymi.

Ad.4 W ramach organów doradczych funkcjonujących w MRPiPS znajdują się przedstawiciele osób głuchych, a także na posiedzenia zespołów doradczych i problemowych zapraszani są przedstawiciele osób głuchych. Do gremiów tych m.in. należą: Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Polska Rada Języka Migowego, Zespół do spraw wykonywania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Przykładem otwartości MRPiPS na sprawy osób głuchych były spotkania dotyczące kluczowych potrzeb środowiska z udziałem Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych i Ministry Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Ponadto przedstawiciele Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych aktywnie uczestniczą w pracach Parlamentarnego Zespołu do Spraw Osób Głuchych.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia informuję, że zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi

Z wyrazami szacunku
Beata Karlińska
Dyrektor
Departamentu Pomocy Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

tel. 222-500-108
info@mrips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa